

บทที่ 7

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. บทนำ

ในการวิจัยเรื่อง "กระบวนการต้องไทยในประมวลกฎหมายอาญาที่ในพระบรมราชูปถัมภ์ – การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ" นี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดย

1 กำหนดวัตถุประสงค์

2 กำหนดขอบเขตของการวิจัย

3 ดำเนินการวิจัยโดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารแล้วนำมาศึกษาวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบทั่วไปของการต้องไทยในประมวลกฎหมายอาญาที่ในพระบรมราชูปถัมภ์

โดยดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1 ศึกษากระบวนการต้องไทยในประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตลอดจนกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทางอาญา

2 ศึกษากระบวนการต้องไทยในพระบรมราชูปถัมภ์และพระราชบัญญัติอื่น ๆ ตลอดจนกฎหมายอัปบัญชีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาความผิด และดำเนินการลงโทษแก่ประวัติผู้ล่วงละเมิดพระบรมราชูปถัมภ์

3 เปรียบเทียบกระบวนการและวิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพิจารณาความผิด และดำเนินการลงโทษ ในประมวลกฎหมายอาญาและในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ในพระบรมราชูปถัมภ์ ว่ามีส่วนที่เหมือน คล้ายคลึง หรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะได้เข้าใจกฎหมายและพระบรมราชูปถัมภ์ได้ดีขึ้น

1.2 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยนี้ใช้เพื่อศึกษาตัวประมวลกฎหมายแต่ละมาตรา และมีให้เพื่อศึกษาตัวพระวินัยแต่ละลักษณะ หากแต่เป็นการศึกษา "กระบวนการต้องโทษ" ในประมวลกฎหมายกับในพระวินัย เพื่อที่จะนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกันว่ามีส่วนที่เหมือน คล้ายคลึง หรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาของ การวิจัยไว้ดังนี้

- 1 มนุษย์กับการจัดระเบียบสังคม เพื่อเปรียบเทียบดูว่าระหว่างกฎหมายกับศาสนา มีบทบาทต่อการจัดระเบียบสังคมอย่างไร
- 2 กระบวนการบัญญัติความผิดและโทษในประมวลกฎหมายกับในพระวินัยปฎิภาณว่ามีลักษณะคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง
- 3 ลักษณะของการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิดและต้องรับโทษในประมวลกฎหมาย กับในพระวินัยปฎิภาณ เพื่อที่จะได้เข้าใจองค์ประกอบของการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิดและต้องรับโทษว่ามีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง
- 4 ความผิดและโทษที่จะได้รับจากการล่วงละเมิดกฎหมายกับพระวินัย ว่าการกระทำความผิดลักษณะใดจะได้รับโทษสถานได้
- 5 กระบวนการพิจารณาคดีเพื่อที่จะ เอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ในประมวลกฎหมายกับในพระวินัย ว่ามีกระบวนการคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวิธีดำเนินการดังนี้

- 1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นต้น ในส่วนของกฎหมายศึกษาจากประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีความอาญา คำพิพากษาศาลฎีกา และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของพระวินัยศึกษาจากพระไตรปิฎก โดยเน้นหนักพระวินัยปฎิภาณ
- 2 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นรอง ในส่วนของกฎหมายศึกษาจากเอกสารต่างๆ ที่ผู้รู้ทางด้านกฎหมายได้แต่งไว้ ในส่วนของพระวินัย ศึกษาจากเอกสารตำรา คำอธิบาย ที่ทำให้เข้าใจด้านศาสนาได้แต่งไว้ ในการที่ไม่เข้าใจด้านต่าง ๆ ในเอกสารตำราที่จะสอบถามจากผู้รู้ด้านศาสนา

3 น้ำซ้อมูลที่ได้ทั้งจากในส่วนของกฎหมายกับในส่วนของพระวินัยมาศึกษาไว้เคราะห์ ในเชิงเปรียบเทียบกันเพื่อหาผลสรุปเกี่ยวกับ "กระบวนการการต้องโทษ" ต่อไป

2. สุ่มผลการวิจัย

หลังจากที่ได้ศึกษา "กระบวนการการต้องโทษ" ในประมวลกฎหมายอาญา กับในพระวินัยปููก แล้ว ได้ผลสรุปดังนี้คือ

2.1 บทบาทของกฎหมายในการชักดึงศาส�权ต่อการจัดระเบียบสังคม

2.1.1 บทบาทของกฎหมายต่อการจัดระเบียบสังคม กฎหมายได้ชี้อ่ว่าเป็น "วิสัยการสังคม" คือ ถ้าต้องการให้รูปแบบของสังคม รูปแบบความสัมพันธ์ขององค์กรต่าง ๆ ในสังคม รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในสังคม ตลอดจนรูปแบบการประพฤติปฏิบัติต่อกันระหว่างบุคคล ในสังคม เป็นไปในลักษณะใด เราจะสามารถร่างกฎหมายเพื่อออกแบบและสร้างรูปแบบให้เป็นไปตามที่ต้องการนั้น จึงเห็นได้ว่ารูปแบบของสังคม ในระบบคอมมิวนิสต์กับรูปแบบของสังคม ในระบบประชาธิปไตยมีลักษณะแตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะกฎหมายเป็นตัวกำหนด เรื่องตั้งแต่กฎหมายแบ่งเขต ได้แก่ กฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่น ๆ ที่แทรกต์รองลงมา ไม่ว่าจะต้องการให้รูปแบบ เป็นไปในลักษณะใดก็สามารถใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือกำหนด ได้ทั้งสิ้น

2.1.2 บทบาทของศาส�权ต่อการจัดระเบียบสังคม ศาส�权มีบทบาทต่อการจัดระเบียบสังคม ไม่ใช่หย่อนไปกว่ากฎหมาย เช่นศาส�权หมายที่เรื่อยมีบทบาทต่อการจัดระเบียบสังคมอันเดียหายอย่าง ที่เห็นได้ชัด เช่นเรื่องการแบ่งชั้นวรรณะ และศาส�权พุทธในสมัยพระพุทธองค์ก็พยาามที่จะจัดระเบียบสังคมอันเดียหายใหม่ โดยขยายมาซึ่งให้เห็นว่าคนจะสูงต่ำได้ชั่วไม่ใช่เพราชาติกำเนิด แต่ชั้นอยู่กับการกระทำของตนเอง แม้จะเกิดในวรรณะสูงลักษณะกรรมชั้น ศาส�权ชั้นใด ได้ชี้อ่ว่าเป็นคนชั้น แม้จะเกิดในวรรณะต่ำแต่ถ้ากระทำการดี ก็ได้ชี้อ่ว่าเป็นคนดี ศาส�权ชั้นหรือศรีสัตต์ก็มีบทบาทต่อการจัดระเบียบสังคมของหมู่ชนที่นับถือศาส�权ชั้นหรือศรีสัตต์ ศาส�权ชั้นล่างก็มีบทบาทต่อการจัดระเบียบและความเป็นอยู่ของหมู่ชนที่นับถือศาส�权ชั้นล่าง สำหรับประเทศไทย นับตั้งแต่สมัยอดีตมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน การดำเนินวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนไทยอยู่ภายใต้การจัดระเบียบตามหลักกรรมคำสอนของพุทธศาสตร์แบบทุกด้าน

สังค์

เพราะจะนี้ จึงสรุปได้ว่า กฎหมายและศาสตร์ต่างกันมากที่อการจัดระเบียบ

2.1.3 ข้อได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างการใช้กฎหมายกับศาสตราเป็นเครื่องมือจัดระเบียบสังคม

กฎหมาย

การใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือจัดระเบียบสังคมได้เปรียบในแง่ที่ว่า กฎหมายเป็นเครื่องมือที่ร้างได้รวดเร็ว เปลี่ยนแปลง แก้ไขและยกเลิกได้ง่าย เมื่อมีเหตุการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดเกิดขึ้นซึ่งอาจกระทบกระเทือนต่อความสงบสุขของประชาชน รัฐชาติปัจจุบันสามารถตรากฎหมายออกมาเพื่อช่วยจัด ปัดเปา เอี่ยวขา แก้ไข ได้ทันท่วงที่ ถ้าสภาพปัญหาเปลี่ยนไปก็สามารถแก้ไขแต่ละมาตรฐานเพื่อแก้ปัญหานั้นได้ลึก ข้อได้เปรียบอีกประการหนึ่งของกฎหมายก็คือกฎหมายมีส่วนบังคับ (sanction) กล่าวคือเมื่อกalgo ไทยเป็นรูปธรรม ถ้าได้รับลงโทษ รักษาไว้ตัว กฎหมายก็จะได้รับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ เช่น โทษปรับ รับทราบยศ ภักดิ์ จำคุก หรือประหารชีวิต โทษทางกฎหมายเป็นโทษใกล้ตัว และเห็นผลได้ทันที จึงเป็นผลให้คนเกรงกลัวการลงโทษมากกว่าจะเมิดกฎหมาย

แต่การใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือจัดระเบียบสังคมมีข้อเสียเปรียบในแง่ที่ว่ากฎหมายอาจจะถูกบัญญัติขึ้นด้วยคนเพียงกลุ่มเดียวหรือกลุ่มตัวแทนมวลประชาชั้นนำ ที่มุ่งบัญญัติขึ้นมาเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตัวเอง เป็นหลักก็อาจจะเป็นได้ นอกจากนี้แล้วการกำหนดกฎหมายจะเอาตัวผู้กำหนดมาลงโทษ ให้กับเฉพาะกรณีที่มีพยาหนาหลักฐานปราศจากข้อสงสัยแจ้ง จนสามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อได้ว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดจริงเท่านั้น แต่สำหรับบางคนที่มีความคลาด อาจจะรู้ว่าก็ปฏิบัติบังช้อนเรื่น ขໍາพรางพยาหนาหลักฐาน หรือไม่ก็สร้างพยาหนาหลักฐานเท็จด้วยวิธีต่าง ๆ จนทำให้ศาลเคลื่อนแคลงส่งเสียและพิพากษาปล่อยตัวผู้นั้นไปในที่สุด เพราะจะนี้คนเดียวตามกฎหมายจึงอาจมิใช่เป็นคนเดียวที่เป็นได้ ข้อน่าคิดอีกประการหนึ่งของการใช้กฎหมายเป็นมาตรการตัดสินใจชั่วคราว กฎหมายตัดสินใจชั่วได้เฉพาะการกระทำการทางกายและทางวาจาเท่านั้น แต่กฎหมายไม่สามารถตัดสินการกระทำความช้ำทางใจ หรือที่เรียกว่า "มโนทุริต" ได้ กฎหมายสามารถจัดระเบียบสังคมได้ระดับหนึ่งเท่านั้น กฎหมายอาจจะช่วยยับยั้งมิให้คนอื่นแย่งชิงอาหารที่เราับประทาน แต่กฎหมายไม่สามารถ

บังคับให้ผู้อื่นให้อาหารแก่เราเมื่อเราหิวและไม่มีอะไรกิน กฎหมายไม่อาจบังคับให้ตามไปได้ จิตต์อภัยได้ให้ความนับถือต่อภัยได้ กฎหมายไม่อาจบังคับเอาผิดแก่คนที่ตั้งริชยาอาฆาตแคนผู้อื่นตลอดเวลา ดิตแต่จะมิยของผู้อ่อนตลอดเวลา แต่ศาสนาสามารถทำหน้าที่ได้กว่ากฎหมาย

ศาสนา

การใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือจัดระเบียบสังคมมีส่วนได้เปรียบไม่แพ้ก้าวสำคัญของศาสนามีลักษณะสากลกว่ากฎหมาย คือใช้ตัวตนการกระทำข้อกฎหมายได้ในวงกว้างกว่า ทั้งนี้ เพราะศาสนาทุกศาสนาล้วนสอนให้คนเป็นคนดี และกฎเกณฑ์ออกโดยศาสนาเป็นกฎเกณฑ์ออกโดยมีคุณธรรมเป็นหลักฐาน การที่คนไม่ดีเมิดกฎเกณฑ์ของศาสนาได้ฯ เลยย่อมถือได้ว่าเข้าต้องเป็นคนดีที่อีกประการหนึ่งการวัดด้วยมาตรฐานของศาสนาวัดได้และเอื้อต่อหลักซึ่งกว่ากฎหมาย คือวัดได้ทั้งการกระทำซึ่งทางกาย วาจา แล้วใจ แม้จะยังไม่ลงมือกระทำซึ่งแต่ถ้าจิตติประทุษร้ายต่อเขาถือว่าเป็นการกระทำซึ่งแล้ว ศาสนาจึงวัดการกระทำข้อกฎหมายได้ทั้งในที่ลับและที่แจ้ง ถ้าใครทำซึ่งอะไรไป แม้จะไม่เป็นไดร์เทนแต่ผู้กระทำย่อมรู้สึกไม่สบายใจ รู้สึกผิดและบาป

การใช้มาตรการทางศาสนาเป็นเครื่องมือจัดระเบียบสังคมมีข้อเสียเบรียบตรงที่บกlong โภชของศาสนาอยู่ใกล้ตัวและขาดส่วนบังคับที่เป็นรูปธรรม คนที่ละเมิดกฎหมายจะถูกลงโทษทันทีที่สูญน้ำใจว่ากระทำความผิด และโภชที่ได้รับแลเห็นได้เป็นรูปธรรม แต่ผู้ที่ละเมิดคำสอนของศาสนาจะได้รับโภชทางจิตใจ คือทำตัวก็สบายใจ ทำซึ่งก็ไม่สบายใจ หรือล้าหากจะพิจารณาคุณหรือโภชที่ใกล้ไม่กว่าหนึ่น ก็อาจจะเป็นรัก สุรุค บุญ บาน หรืออาจจักรของพระเจ้าซึ่งอยู่ต่อหน้า ใกล้ตัว จะได้รับก็ต่อเมื่อตายไปแล้วหรือชาตินี้ ถ้าใครไม่เชื่อเรื่องนรก สุรุค บุญ บาน หรือชาตินี้ ก็จะไม่กลัวโภชของศาสนา แล้วจะกล้าทำผิดทำซึ่งได้อย่างหน้าตาเฉย

พระฉันนั้นจะใช้มาตรการทางศาสนาเป็นเครื่องมือจัดระเบียบสังคมเพียงอย่างเดียวถือไม่เพียงพอ จะต้องใช้ควบคู่กันไปทั้งมาตรการทางกฎหมายและศาสนา

2.2 กระบวนการนักกฎหมายความผิดและโภชในกฎหมายกับในพระวินัย

2.2.1 กระบวนการนักกฎหมายความผิดและโภชในกฎหมาย แบ่งออกได้เป็น 2 ระยะ คือ สมัยก่อนการปกครองด้วยระบบธุสภากันสัมภารปักษ์การปกครองด้วยระบบธุสภาก

(1) สเมียก่อนการปักครองด้วยระบบวัสดุสภา การพูดถึงกระบวนการนี้มุ่งความผิดและโทษในกฎหมายเดิมที่กระบวนการนี้ไม่ได้กฎหมายในสเมียก่อนการปักครองด้วยระบบวัสดุสภา การจัดทำกฎหมายได้ ๆ ไม่ต้องผ่านกระบวนการของวัสดุสภา เนื่องจากนี้ไม่มีวัสดุสภา ทั้งหมดนี้อยู่ภายใต้บล็อกนี้ของพระมหาษัตริย์ที่จะทรงเห็นสมควร บางครั้งพระองค์จะทรงทราบนี้ใช้เอง ล้วนบางครั้งพระมหาษัตริย์อาจทรงแต่งตั้งคณะกรรมการพู้กรงคุณวุฒิขึ้นมาเป็นผู้ยกเว้นกฎหมายซึ่งอาจจะเป็นคนไทยหรือชาวต่างประเทศก็ได้ พระบรมราชโองการได้ ช่องพระมหาษัตริย์ในสเมียการปักครองด้วยระบบบล็อกบุราภูมยาลีหรือราชย์อาจถือได้ว่าเป็นกฎหมายทั้งสิ้น

(2) สเมียการปักครองด้วยระบบวัสดุสภา ในสเมียนี้พระมหาษัตริย์ที่เคยมีอำนาจสูงสุด ทั้งในด้านการปักครองและด้านตราภูมายได้ ๆ ออกให้ ได้ทรงเปลี่ยนฐานะมาใช้อำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญกำหนด คือใช้อำนาจนิติบัญญัติทางวัสดุสภา ใช้อำนาจบริหารงานคณาจารย์และใช้อำนาจดูแลการทางค้าฯ เพาะปลูกแล้วจะตรวจสอบภูมายได้ ๆ ออกใช้จะต้องผ่านกระบวนการของวัสดุสภา เริ่มตั้งแต่การเสนอว่างพระราชบัญญัติที่ทรงทำได้โดยคณาจารย์หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อเสนอว่างพระราชบัญญัติแล้ว ก็จะมีการพิจารณาว่างพระราชบัญญัติโดยแบ่งออกเป็น 2 ชั้นตอน คือ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 วาระ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จก็ส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ให้กับสภานิติบัญญัติหนึ่ง และจะมีการพิจารณา 3 วาระ เช่นกัน ถ้าสภาทั้งสองเห็นชอบด้วย แสดงว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ได้รับความเห็นชอบของวัสดุสภา ให้นายกฯ รัฐมนตรีนำทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหาษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วก็มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายได้

2.2.2 กระบวนการนี้มุ่งความผิดและโทษในพระวินัย เนื่องจากสถานภาพของพุทธเจ้าแต่ต่างจากสถานภาพของฝ่ายอาณาจักร ทุกคนที่อ้าตัวอยู่ภายนอกฯ ในอนาคตจะต้องตกอยู่ภัยได้บังคับของกฎหมายของวัสดุสภา โดยไม่มีทางเลือก แต่พระภิกษุที่เข้ามาเป็นสมาชิกของพุทธเจ้า เข้ามาและออกไปด้วยความสมัครใจ พระบุษราเจ้าจึงทรงมีลักษณะโดยชอบธรรมแต่พระองค์เดียวที่จะบัญญัติลักษณะใด ๆ ออกใช้

กระบวนการนักกฎหมายความผิดและโทษในพระวินัยของกล่าวสรุปได้ดังนี้

เริ่มต้นจากเป็นทางหรือมูลเหตุแห่งการนักกฎหมายอันเกิดจากการกระทำ ประพฤติปฏิบัติ ไม่เหมาะสมของพระภิกษุอันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่หมู่สังฆ เมื่อมูลเหตุให้เป็นที่เจชชาน กันทันใดแล้ว พระพุทธเจ้าก็จะทรงเรียกประชุมสงฆ์ แล้วทรงไต่สวนข้อเท็จจริงเรื่องนี้ ๆ ต่อหน้า ก็ประชุมสงฆ์ อาจจะทรงไต่สวนด้วยพระองค์เองหรือมอบให้พระภิกษุผู้จัดสามารถร่วมไต่สวน ด้วยก็ได้ เมื่อได้สวนได้ความสัตย์ตามคำใจชานแล้ว พระพุทธเจ้าก็จะทรงกรากรหามีกิจที่ ต้องการแสดงธรรมยกเหตุผลประกอบเพื่อชี้แจงให้เห็นถูกชี้ว่าด้วยไร้ค่าว แล้วทรงทำหนังสือก่อ เหตุแห่งความเสื่อมเสียนั้น แล้วจากนั้นก็จะทรงนักกฎหมายลิกขานกเรื่องนั้น ๆ ต่อหน้าที่ประชุมสงฆ์ เพื่อให้ทราบโดยทั่วถัน บางครั้งแม้จะนักกฎหมายลิกขานกเรื่องใด ๆ ไว้แล้วก็ยังมีพระภิกษุบางรูป อาศัยช่องโหว่แห่งลิกขานกที่กรรมการทำความผิดในลักษณะที่คล้ายคลึงกันอีก ก็จะทรงเรียกประชุมสงฆ์ เพื่อนักกฎหมายนักกฎหมายตามมาภายหลัง พระวินัยแต่ละลิกขานกเมื่อประกาศในที่ประชุมสงฆ์แล้วก็จะ มีผลบังคับใช้

2.3 ลักษณะของการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิดและต้องรับโทษในกฎหมายกับในพระวินัย

ทั้งกฎหมายและพระวินัยต่างก็เป็นทำลั่งและข้อบังคับความประพฤติ แต่กฎหมาย เป็นข้อบังคับความประพฤติของบุคคล ในสังคม ส่วนพระวินัยเป็นข้อบังคับความประพฤติสำหรับ พระภิกษุ ในพุทธศาสนา ซึ่งขอ恕สรุปเบรี่ยงเทียบกันได้ดังนี้

1 พระวินัยเป็นคำสั่งหรือข้อบังคับเช่นเดียวกับกฎหมาย ไม่ใช่เป็นประกาศ เชิญชวนหรือคำขอร้อง ใช้ภาษาที่มองปฏิบัติตาม แต่เป็นหาร "สั่ง" ให้ปฏิบัติตาม

2 กฎหมายของโลกโดยรวมถือว่าเป็นปัญญาที่บังคับต้องปฏิบัติ แต่พระวินัยของโลกโดยพระพุทธเจ้า ซึ่งอาจจะ พูดภาษาชาวบ้านได้ว่าพระองค์เป็นผู้ดูแลรักษาสัตว์ในชาติ ศาสนา พุทธ เป็นจอมสังฆ จังกรมี อำนาจโดยสมบูรณ์ที่จะออกกฎหมายบังคับได้ ๆ ออกใช้

3 กฎหมายมีผลบังคับใช้กับคนทั่วไปทั้งกับคฤหัสด์คุรองเรือนและพระภิกษุ แต่ พระวินัยมีผลบังคับใช้เน้นที่เฉพาะกับพระภิกษุในศาสนาพุทธ จึงกล่าวได้ว่าพระภิกษุออกจากจะ ออยู่ภายนอกกฎหมายบ้านเมืองแล้วยังต้องอยู่ภายนอก ให้ข้อบังคับของพระวินัยอีกด้วย แต่ถ้าเมื่อได้รับ ประสังค์ที่จะอยู่ภายนอก ให้ข้อบังคับของพระวินัยอีกต่อไป ก็สามารถบอกลาลิกขานกสละเพศบรรพต

ออกไปเป็นคุ้หัสส์ผู้ครองเรือนเสียก็ได้

4. กฎหมายมีส่วนบังคับคือการกำหนด ไทยสำหรับความผิดนี้ ๆ ส่วนพระวินัยที่กำหนดเดียวกัน คือมีการกำหนดอย่างต่อสำหรับความผิดนี้ ๆ การบัญญัติสิ่งของแต่ละลักษณะนี้จะมีลักษณะคล้ายกับการบัญญัติกฎหมายแต่ละมาตรา คือจะประกอบด้วยเนื้อหา 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 บัญญัติถึงการกระทำที่พระวินัยถือว่าเป็นความผิด

ส่วนที่ 2 บัญญัติลงโทษที่จะได้รับสำหรับความผิดนี้ ๆ

เราขอจะสรุปลักษณะของการกระทำการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิดและต้องรับโทษในกฎหมาย กับในพระวินัยได้ดังนี้

2.3.1 ลักษณะของการกระทำที่ถือว่า เป็นความผิดและต้องรับโทษในกฎหมาย ในทางกฎหมายถือว่าการกระทำได้เป็นความผิดและต้องรับโทษจะต้องครอบคลุมด้วยของค์ประกอบต่าง ๆ คือ ประการแรก ต้องพิจารณาว่ามีกฎหมายบัญญัติสำหรับการกระทำนั้นว่าเป็นความผิดหรือไม่ แล้ว จะต้องพิจารณาต่อไปว่ามีกฎหมายบัญญัติไทยสำหรับความผิดนี้หรือไม่ หลังจากพิจารณาองค์ประกอบข้างต้นแล้วจะต้องพิจารณาต่อไปว่า การกระทำนั้นเป็นการกระทำตามความหมายของกฎหมายหรือไม่ การที่จะพิจารณาว่าเป็นการกระทำตามความหมายของกฎหมายหรือไม่ จะต้องพิจารณาถึงลักษณะของการกระทำ คือ คิดที่จะกระทำ อกลังใจกระทำ และ ลงมือกระทำ การกระทำในที่หมายรวมถึง "การงดเว้น" และ "ละเว้น" กระทำ เมื่อพิจารณาว่าเป็นการกระทำแล้วก็ต้องพิจารณาต่อไปว่าครุบองค์ประกอบกฎหมายนอกและองค์ประกอบกฎหมายในของความผิดหรือไม่ และผลที่เกิดขึ้นจะต้องสัมพันธ์กับการกระทำ เมื่อได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดตามความหมายของกฎหมายแล้ว ก็ให้พิจารณาต่อไปว่า มีกฎหมายยกเว้นความผิดสำหรับการกระทำนั้นหรือไม่ ถ้าหากไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิดนั้นหรือไม่ ถ้าหากไม่มีกฎหมายยกเว้นโทษที่ถือว่าผู้นี้จะต้องรับโทษตามกฎหมาย

2.3.2 ลักษณะของการกระทำที่ถือว่า เป็นความผิดและต้องรับโทษในพระวินัย ในพระวินัยปฎิกำหนดได้บัญญัติเกี่ยวกับลักษณะของการกระทำที่ถือว่า เป็นความผิดและต้องรับโทษ (อาบัติ) ไว้เพื่อที่จะเทียบเคียงกับของกฎหมายได้ดี ในการพิจารณาการกระทำ ท่านได้แยก

สมญานะแห่งการกระทำออกเป็น 4 ทาง คือ การกระทำที่เกิดทางกายโดยลำพัง การกระทำที่เกิดจากว่าจ้าโดยลำพัง การกระทำที่เกิดจากทางกายกับจิต และการกระทำที่เกิดทางว่าจ้ากับจิต การกระทำที่สืบว่าเป็นความผิดและต้องอาบัติหมายรวมทั้งการกระทำโดยตรงและการกระทำโดยอ้อม การลงมือกระทำเองและใช้ให้ผู้อื่นกระทำ ซึ่งลักษณะของการกระทำตั้งกล่าวแล้วจะให้เข้าใจง่ายโดยยกหลักของกฎหมายตามหลักเรื่ององค์ประกอบหมายนอก องค์ประกอบหมายใน และการยกเว้นความผิดและโทษตามหลักของกฎหมายมาใช้เป็นตัวตั้งเพื่อที่จะเบรียบเที่ยบให้เข้าใจก็จะได้ดี องค์ประกอบหมายนอกของการกระทำ แต่ละสิ่งขานกของพระวินัยที่ทรงบัญญัติไว้จะประกอบด้วยองค์ประกอบหมายนอกของความผิดดือ กิจมุติลงมือกระทำ อาการที่ลงมือกระทำ และวัตถุแห่งการกระทำ หรือที่เรียกว่า "วัตถุแห่งอาบัติ"

องค์ประกอบหมายในของความผิด ท่านได้แยกออกเป็น "สจิตตก" กับ "อจิตตก" สจิตตก หมายถึงการกระทำที่มีจิตเจือ จงใจกระทำ อันเที่ยบได้กับ "เจตนา" ตามความหมายของกฎหมาย ส่วนอจิตตก หมายถึงการกระทำที่ไม่มีจิตเจือ ไม่จงใจ อันเที่ยบได้กับ "ไม่เจตนา" ตามความหมายของกฎหมาย

เมื่อพิจารณาแล้วว่าการกระทำนี้ครอบองค์ประกอบทั้งภายนอกและภายในในของความผิดแล้วก็ต้องพิจารณาต่อไปว่ามีพระบัญญัติยาเว้นความผิดและโทษสำหรับการกระทำนี้หรือไม่ ถ้าไม่มีบทยาเว้น ผู้กระทำก็จะต้องรับโทษต้องอาบัติตามที่พระวินัยบัญญัติ

2.4 ความผิดและโทษที่จะได้รับจากการล่วงละเมิดกฎหมายกับและเมืองพระวินัย

2.4.1 ความผิดและโทษในประมวลกฎหมายอาญา

ความผิด

ประมวลกฎหมายอาญาได้แบ่งความผิดออกเป็น 12 ลักษณะ คือ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม ความผิดเกี่ยวกับศาสนา ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยต่อประเทศ ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ความผิดเกี่ยวกับการค้า ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเสื่อภาพและชื่อเสียง และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ นอกจานั้นก็มีความผิดลับๆ โทษ

ไทย

โดยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 5 สถาน คือ ประหารชีวิต, จำคุก, กักขัง, ปรับ, และรับปรับยั่น

2.4.2 "ความผิด" และ "ไทย" ในพระวินัย พระวินัยมิได้แบ่งความผิดและไทยออกเป็นแต่ละลักษณะอย่างชัดเจนเหมือนกฎหมาย แต่จะใช้วิธีแบ่งว่าความผิดลักษณะใดจะต้องอาบัติ (ไทย) สถานใด อาบัติหรือไทยแบ่งได้ 3 ระดับ คือ อาบัติอย่างหนัก อาบัติอย่างกลาง และอาบัติอย่างเบา ลักษณะของการกระทำที่ถือว่าต้องอาบัติอย่างหนักอันได้แก่ ประราชิก มีความผิด 4 ลักษณะ คือ ภิกษุส昱เมฆุ ภิกษุลักทรัพย์ ภิกษุเกลังชามนุษย์ให้ตาย และภิกษุอุดมตริมนุสธรรม ความผิด 4 ลักษณะนี้มีภิกษุได้เมดแล้วจะต้องอาบัติประราชิก ขาดจากความเป็นภิกษุ ส่วนลักษณะของความผิดที่ภิกษุจะ เมดแล้วต้องอาบัติอย่างกลางอันได้แก่ สังฆาทีเสส มี 13 ลักษณะ คือ ภิกษุเกลังทำให้อสุจิเคลื่อน ภิกษุจับต้องการผู้หญิง ภิกษุเกี้ยวผู้หญิง ภิกษุพดล่องลงหู ให้น้ำเรอตน ภิกษุเป็นแมสือ ให้ชายหญิงเป็นผัวเมียกัน ภิกษุสร้างกฎตองก่อหรือ ใบกด้วยปุ่น หรือดิน ภิกษุสร้างที่อยู่โดยลงมือไม่แสดงที่ให้ก่อน ภิกษุเกลังฟองภิกษุอื่นโดยไม่มีมูล ภิกษุโทรศั่ง แกลังหาเรื่องฟองภิกษุอื่น ภิกษุขยายมาทำลายสังฆ์ให้แตกกัน ภิกษุประพฤติตามภิกษุผู้พยายามทำลายสังฆ์ให้แตกกัน ภิกษุว่าวนอนสอนยาก และภิกษุประทุร้ายสกุล การกระทำความผิดใน 13 ลักษณะนี้ถือว่าต้องอาบัติอย่างกลางคือสังฆาทีเสส จะต้องอยู่กรรมเพื่อกarmaตน องตามวิธีการที่กำหนด ในพระวินัยจะจัดให้จากสถานที่ ล้วนลักษณะของความผิดที่ต้องอาบัติสถานเบ้าซึ่งมี 5 สถานคือ ถุลลัจจัย ปาร์ตี้ ปาร์ตี้ เกมส์ ทุกกฎ และทุกภาษิต ลักษณะของความผิดที่ต้องอาบัติ 5 สถานนี้มีมากมาก ไม่สามารถจะสรุปมาให้ดูได้ ถ้าสนใจศึกษาเรื่องเหล่านี้ได้จากพระวินัยปูร্ব ภิกษุได้ที่กระทำความผิดต้องอาบัติอย่างหนักอ่อน ใน 5 สถานนี้จะพ้นไทยได้ก็ต้องแสดงคืนอาบัติ โดยการปราบจานตน ของต่อหน้าภิกษุอื่น

2.5 กระบวนการพิจารณาคดีในกฎหมายกับในพระวินัย

2.5.1 กระบวนการพิจารณาคดีในกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมในคดีอาญา เริ่มต้นจากขั้นตอนของพนักงานสอบสวนคือ เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น ผู้เสียหายหรือผู้ส่วนได้เสียจะไปร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ ไทยต่อพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนจะดำเนินการ

ลืบสวนและสอบสวนเพื่อรับร่วมพยานหลักฐานและนำตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษต่อหนังงานอัยการหลักจากที่หนังงานอัยการตรวจสอบสำนวนการสอบสวนแล้ว อาจจะมีความเห็นให้สอบสวนเพิ่มเติม สั่งไม่ฟ้องหรือสั่งฟ้องผู้ต้องหา ถ้าหนังงานอัยการสั่งฟ้องผู้ต้องหา ก็จะตกลงเป็นจำเลย ภาระหลังจากนั้นก็เป็นหน้าที่ของศาลยุติธรรมที่จะดำเนินการในชั้นพิจารณาคดี โดยศาลหรือพิพากษาคดียกฟ้องมาที่เป็นคนกลางรักษาตัว ก่อนให้หนังงานอัยการและนายปฏิบัติตามกฎหมายเกณฑ์ของกฎหมาย เกี่ยวกับการเสนอพยาน ลืบพยานและการถามค้านพยาน หลังจากนั้นศาลก็ใช้คุลพินิจซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่ถูกฟ้องฝ่ายโจทก์และจำเลย ถ้าพยานหลักฐานของฝ่ายโจทก์สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อโดยไม่มีข้อเคลื่อนแคลงสังสัยว่าจำเลยได้กระทำการใดความผิดจริง ศาลก็จะพิพากษาลงโทษจำเลย ถ้าหากคู่กรณียังเห็นว่าคำพิพากษาของศาลชี้เท็จยังไม่ถูกต้อง เป็นธรรมก็สามารถยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาได้ เมื่อคดีถูกฟ้องแล้ว และศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดแต่ถูกกลงโทษตามกฎหมายแล้ว ขั้นต่อไปก็เป็นภาระหน้าที่ของฝ่ายราชทัณฑ์ที่ร่างฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลต่อไป

2.5.2 กระบวนการพิจารณาคดีในพระวินัย คดีในพระวินัยหมายถึง "อธิกรณ์" ทั้งหลาย เช่น "อนุวาราษิกรณ์" อันได้แก่คดีความที่ฟ้องร้องกัน กระบวนการพิจารณาคดีในพระวินัยอาจจะแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วงตอนเดียว กระบวนการพิจารณาคดีที่มีมาในพระวินัยปัจจุบันและกระบวนการพิจารณาคดีตามระบบที่เปลี่ยนแปลงของมหาเถรสมาคม ซึ่งจะแยกสรุปแต่ละช่วงตอนดังนี้

(1) กระบวนการพิจารณาคดีที่มีมาในพระวินัยปัจจุบัน ในสมัยพระพุทธองค์เมื่อมีอธิกรณ์ใด ๆ เกิดขึ้นก็อาจจะระงับโดยวิธีหนึ่งวิธีใดใน 7 วิธี คือ สัมมุขาวินัย สติวินัย อนุปิริเวณยปฏิญญาตกรรม เყกุยยสิกา ตัสสปปายลิกา และติณวัตถารากวินัย แต่ที่ว่าไปแล้ววิธีที่มีใช้ให้เห็นอยู่มากคือสัมมุขาวินัยและ เყกุยยสิกา สัมมุขาวินัยคือการระงับอธิกรณ์โดยวิธี "พร้อมหน้า" อาจจะกระทำโดยให้คู่กรณีตกลงกันสอง ถ้าตกลงกันสอง ไม่ได้ก็ให้ตกลงกันเนื่องแต่ตั้งผู้วินิจฉัย ถ้ายังไม่สามารถระงับได้ออกก็ให้กระทำโดยอ่านใจแห่งสงฆ์ ส่วน เყกุยยสิกา กระทำโดยวิธีจับลากเพื่อหามติข้างมาก จะใช้วิธีนี้ต่อเมื่อมีความเห็นเกี่ยวกับอธิกรณ์เหล่านั้นไม่ตรงกันในหมู่สงฆ์ ถ้าเสียงข้างมากเห็นเป็นประการได้ก็วินิจฉัยคดีไปตามนั้น และอธิกรณ์นี้ก็เป็นอันระงับ หลังจากลงชี้ได้ลงมติดลินเดตั้งนี้แล้วถ้าคู่กรณียังเห็นว่าไม่ถูกต้องเป็นธรรมก็สามารถ อุทธรณ์อธิกรณ์ที่วินิจฉัยแล้ว

ได้ การพิจารณาอุทธรณ์อาจจะกระทำได้แต่ตั้ง ให้ส่งฟื้นฟูอีกนิจฉัย หรือไม่ก็อุทธรณ์ต่อพระพุทธเจ้า เมื่อทรงวินิจฉัยเป็นอย่างใดแล้วอธิกรณ์มีเป็นอันที่สุด

(2) กระบวนการพิจารณาคดีตามระเบียบของมหาเถรสมาคม กระบวนการพิจารณาคดีตามวิธีนี้อาศัยอ่านใจตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2505 และกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2521) การพิจารณาคดีมีวิธีปฏิบัติต่อ เมื่อพระภิกษุรูปใดถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการล่วงละเมิดพระวินัย ก็จะมีพระภิกษุผู้เป็นโจทก์กล่าวฟ้องต่อผู้มีอำนาจพิจารณารับฟ้อง แล้วก็จะมีการตรวจคำฟ้องเพื่อพิจารณารับฟ้องหรือไม่รับฟ้อง หลังจากนั้นก็จะมีการไต่สวนคดี และมีการพิจารณาพยานหลักฐานที่นำมาหักล้างนิสัยน่วงจำเลยเป็นผู้ผิดหรือบริสุทธิ์ เมื่อคณะผู้นัดจารณาคดีพิจารณาเห็นเป็นประการได้ก็มีอำนาจสั่งการอย่างหนึ่งอย่างใด หลังจากคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยเป็นประการหนึ่งประการใดแล้ว ถ้าคู่กรณีเห็นว่าคำวินิจฉัยนี้ยังไม่ถูกต้องเป็นธรรม ก็สามารถยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาต่อคณะผู้นัดจารณาชั้นอุทธรณ์หรือคณะผู้พิจารณาชั้นญี่ก้าได้ตามกรณี คำวินิจฉัยของคณะผู้พิจารณาชั้นญี่ก้าถือเป็นที่สุด เมื่อคำวินิจฉัยถึงที่สุดเป็นประการได้ก็ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้น แต่ถ้าจำเลยไม่ยอมรับนิติกรรมตามคำวินิจฉัยก็ต้องอาศัยอ่านใจฟ่ายบ้านเมืองคืออ่านใจตามประมวลกฎหมายอาญาเพื่อลaws ไทยพระภิกษุผู้ฟ้องคำวินิจฉัยการลงนิติกรรมนั้น

3. ข้อป้ายผล

ในการวินิจฉัยนี้ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษากระบวนการต้อง ไทยในประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาภัยในพระวินัยปึก โดยทำการศึกษาในเชิงเบรียง-เที่ยบว่ามีส่วนคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อผู้วิจัยโดยเป็นหลักศึกษาวิชากฎหมายและวิชาปรัชญาหลังจากนั้นก็มาศึกษาพระไตรปิฎก โดยเฉพาะพระวินัยปึกอันเบรียง เสมือนกฎหมายของพุทธศาสนาที่ใช้บังคับความประพฤติของพระภิกษุ ผู้วิจัยได้พบความจริงว่ามีกระบวนการและวิธีการหลายอย่างที่คล้ายคลึงกันพอที่จะศึกษาเปรียบเทียบกันได้ ผู้วิจัยจึงได้เริ่มวางแผนการที่จะศึกษากระบวนการทั้งสองนี้ในเชิงเบรียงเที่ยบ เมื่อลองมือศึกษาเปรียบเทียบกันจริง ๆ ก็ต้องประสบกับปัญหาหลาย ๆ อย่าง ปัญหาหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยเกิดภาวะซังเส้นเป็นอย่าง

มากก็ต่อ ปัญหาเรื่องชื่อของหัวข้อวิจัย เดิมที่ผู้วิจัยตั้งชื่อหัวข้อวิจัยนี้ว่า "กระบวนการต้องไทยในพระวินัยปีฎก กับในประมวลกฎหมายอาญา - การศึกษาเชิงเบรีบที่ยืน" ที่ตั้งชื่อเช่นนี้เพราะผู้วิจัยเกิดความรู้สึกเคารพว่าบันทึกอันเป็นคำสอนของศาสสนาน่าจะมีค่าดูถูกกว่ากฎหมาย จึงควรจะหันยกเอกสารระหว่างนี้เป็นตัวตั้งลำดับแรก แล้วนำบันทึกอันในประมวลกฎหมายมาเป็นตัวที่ยืนในภายหลัง เมื่อตกลงใจเช่นนี้แล้ว ผู้วิจัยก็ลงมือค้นคว้าเนื้อหาทั้งในพระวินัยและในประมวลกฎหมายเป็นเวลาหนาหลายเดือน แล้วจึงลงมือเขียนรายงานการวิจัยตามแนวทางที่ได้วางไว้ เมื่อลงมือเขียนเสร็จ ๆ แล้วผู้วิจัยต้องประสานปัญหาอีกด้วย ไม่รู้จะเขียนอย่างไร เกี่ยวนโยบายสิ่งรัฐสภากำหนด ไม่รู้จะ เนื่องจากไม่สามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจตามที่ผู้วิจัยต้องการได้ ทั้งนี้ เพราะบันทึกอันในพระวินัยปีฎก เป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากและใกล้ตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งบันทึกที่เป็นพระราชบัญญัติ ไม่ค่อยจะดูน่าอ่านนัก จึงยากที่จะอธิบายให้เข้าใจได้ ผู้วิจัยจึงเกิดความท้อใจจนเกือบจะละทิ้งงานวิจัยนี้อยู่แล้ว แต่บังเอิญผู้วิจัยได้แนวคิดของนักประสูตรทางศาสนาหลายท่าน เช่น สมเด็จพระมหาวีรบุรุษ (สมเด็จ ภรัตนราช) แห่งวัดพระศรีมหาธาตุ บางแห่งในหนังสือองค์ประกอบชีวิต และสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาชัยวุฒิ วรรรถ ที่ทรงแต่งไว้ในหนังสือวิชัยชุมพลายตอน ตอนใดที่ท่านทรงเบรีบที่ยืนระหว่างพระวินัยกับกฎหมาย ทำมั่นคงยakinบันทึกอันกฎหมายขึ้นก่อนเป็นตัวตั้งแล้วนำเนื้อหาในพระวินัยมาเป็นตัวที่ยืน ทั้งนี้อาจจะเป็นการทำท่านทรงเห็นว่ากฎหมายเป็นลิ้งคุณเดียวกับตัว ท่านจึงทรงอธิบายโดยโียงสิ่งที่ใกล้ตัวไปทางลิ้งที่ไกลตัว เมื่อได้แนวคิดเช่นนี้แล้ว ผู้วิจัยจึงเปลี่ยนหัวข้อวิจัยเสียใหม่จาก "กระบวนการต้องไทยในพระวินัยปีฎก กับในประมวลกฎหมายอาญา - การศึกษาเชิงเบรีบที่ยืน" เป็น "กระบวนการต้องไทยในประมวลกฎหมายอาญา กับในพระวินัยปีฎก - การศึกษาเชิงเบรีบที่ยืน" เมื่อเปลี่ยนหัวข้อวิจัยเช่นนี้แล้วแนวทางในการเขียนก็เปลี่ยนตามไปด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง คือ การเขียนแต่ละตอนจะยกเอกสารบันทึกการต้องไทยในประมวลกฎหมายขึ้นมาเป็นตัวตั้ง แล้วยกเอกสารกระบวนการต้องไทยในพระวินัยมาเป็นตัวที่ยืน

การหันยกเอกสารเนื้อหาตามกระบวนการ ในกฎหมายมาเบรีบที่ยืนกับเนื้อหาตามกระบวนการ การในพระวินัยเป็นงานใหญ่และทำได้ยากมาก เพราะผู้วิจัยมิใช่แต่กลานในพระวินัยปีฎกและที่ไม่แต่กลานในด้านกฎหมาย เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่าปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายเป็นเรื่องของการ

ต่อความเพื่อบังคับใช้ ทั้ง ในบัญชาติเท็จจริงและบัญชาติกฎหมาย มีการกลั่นกรองกันหลายขั้นเริ่ม ตั้งแต่ชั้นหน้างานสอบสวน พนักงานอัยการ แล้วไปยังชั้นศาลชั้นต้น ศาลอาญา และศาลฎีกา บางครั้งแม้จะมีคำพิพากษาของศาลฎีกากลับมาเป็นที่สุดแล้ว ก็ยังมีประชี้ฟังกฎหมายบางท่านไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาศาลฎีกากลับมา เพราะฉะนั้นผู้วิจัยคิดว่าตัวผู้วิจัยเองมีความรู้ด้านกฎหมายอยู่น้อยมาก การที่จะอธิบายต่อความกระบวนการต่าง ๆ ในกฎหมายให้ถูกต้องที่สุดเป็นสิ่งที่กระทำได้ยากยิ่ง ส่วนการศึกษาเนื้อหาในพระบรมนิยมภักดีเป็นการที่น่าทึ้นมากยิ่ง ไม่แพ้ในด้านกฎหมาย แม้จะได้พยายามอ่านพระไตรปิฎกหลายเที่ยว อ่านหนังสืออื่น ๆ ประกอบ และได้สอบถามท่านผู้รักกฎหมายท่าน ก็ยังไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาในพระไตรปิฎกได้อย่างกระฉับฉาง เนื่องจาก ผู้วิจัยได้พยายามศึกษาติดตามผลงานของนักประชี้ฟังด้านศาสนาหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานของสมเด็จบรมมหาสมณเจ้า กรรมพระยาวชิรญาณวิรรัตน์ ผู้ทรงแต่งหนังสือวินัยมหาเรื่องเล่ม 1 – 3 และหนังสืออื่นอีกหลายเล่ม ท่านได้ทรงปรารถนาไว้หลายเรื่อง หลายประเด็นที่ท่านไม่ทรงกระฉับฉาง เมื่อได้แนวคิดเขียนเข้ามา ให้ผู้วิจัยเกิดมีกำลังใจที่จะวิจัย งานนี้เช่นก็อกมาให้สำเร็จ โดยพยายามทำให้ที่สุดเท่าที่ผู้วิจัยจะสามารถทำได้ แม้จะไม่ใช่งานวิจัยที่สมบูรณ์แบบก็ตามแต่ผู้วิจัยเนยงต้องการที่จะเสนองานวิจัยในแนริ่มอ้อมน้ำบ้าง และหากนี้ขอนกรร่องประการ ได้วังว่าว่าท่านผู้รักจะให้อภัย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ และได้จำกัดขอบเขตของวิจัยแล้ว จึงได้ลงมือวิจัยเพื่อหาคำตอบ ก็ได้พบว่าความจริงกระบวนการต้องโทษ ในประมวลกฎหมายอาญา กับในพระบรมนิยมล้วนที่คล้ายคลึงกันอยู่มากตามเนื้อหาแต่ละประเด็นที่สรุปมาให้ดูแล้ว แต่ทั้งนี้ก็ยังมีบางส่วนที่แตกต่างกันอยู่บ้าง ก็คือในเรื่องสถานภาพของบุคคลที่อยู่ภายใต้กฎหมายของฝ่ายօนาจักร แตกต่างจากสถานภาพของพระภิกษุชั้นต่ำอยู่ภายนอก พระวินัย (พระบรมนิยม) ของฝ่ายพุทธจักร แต่ทั้งนี้ก็ยังมีความต่างกันอยู่บ้าง เมื่อได้ศึกษาแนวคิดทั้งในกฎหมายและในพระบรมนิยมแล้วผู้วิจัยคิดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ ในการศึกษาบ้าง ไม่มากก็น้อย

4. หัวส่วนอันดับที่ ๔

ในงานวิจัยผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะ "กระบวนการ" เกี่ยวกับการต้องไทยในประมวลกฎหมายไทยกับในพระวินัยปูรු� หลังจากที่ได้ศึกษา "กระบวนการ" ตั้งกล่าวมีล่วงไปแล้วว่า "สาระเนื้อหา" ของแต่ละมาตราในประมวลกฎหมายอาญาและในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของศึกษาในเชิงเบรียบเทียบกัน ตั้งแต่กับ "สาระเนื้อหา" ของแต่ละลักษณะในพระวินัย จึงอย่างจะเล่นอันนี้ให้ชัดเจนด้วยตัวกฎหมายและระหว่างนี้ได้ศึกษาในเชิงเบรียบเทียบ ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ไม่น้อย เพราะฉะนี้ว่า "มนุษย์" และไม่ว่ามนุษย์ในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต และไม่ว่ามนุษย์ที่อาศัยอยู่ ณ ส่วนใดของโลกย่อมจะมีพฤติกรรมเชี่ยงมนุษย์ ฉะนั้นต่างกันไปนั่นก็เฉพาะในส่วนปลดปล่อยเท่านั้น พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่มนุษย์ในสมัยนี้ได้ประนคติปฏิบัติเพื่อหลบเลี่ยงกฎหมาย การกระทำในลักษณะดังกล่าวมีมนุษย์ในอดีต เดยกกระทำมาแล้วทั้งสิ้น และพระพุทธเจ้าก็ได้ทรงบัญญัติลักษณะไว้แล้วทั้งสิ้น จึงเป็นสิ่งที่นำเสนอไว้เป็นอย่างยิ่งที่จะหยิบยกเอาสิ่งเหล่านี้มาศึกษาเบรียบเทียบ

สิ่งที่นำเสนอไว้อีกอย่างหนึ่งคือ พระวินัยบัญญัติผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยในงานนี้เน้นเฉพาะวินัยของพระภิกษุ เป็นกฎข้อบังคับความประพฤติของมนุษย์ในศาสนา แต่ยังมีวินัยอีกหมวดหนึ่งซึ่งนำเสน吱เป็นอย่างยิ่ง และมีจำนวนลักษณะมากกว่าวินัยของพระภิกษุ วินัยหมวดนี้คือ "วินัยของภิกษุ尼" ซึ่งเป็นกฎข้อบังคับความประพฤติของมนุษย์ในศาสนา ซึ่งพระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติไว้อย่างละเอียด-ลออนาให้มีผู้สนใจหยิบยกขึ้นมาศึกษาที่จะได้ผลประโยชน์ไม่น้อย

5. บทสรุป

จากความพยายามศึกษาวิจัยเรื่อง "กระบวนการต้องไทยในประมวลกฎหมายอาญา กับในพระวินัยปูรු� - การศึกษาเชิงเบรียบเทียบ" แม้ว่าจะเป็นภาระกิจที่ค่อนข้างหนักและต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างมาก ใช้เวลาศึกษานานจึงจะเขียนรายงานการวิจัยออกมาได้ แต่ผู้วิจัยก็มีความภูมิใจที่ได้เสนองานวิจัยใหม่ ๆ ออกแบบสู่วงวิชาการ และผู้วิจัยก็ได้รับคำตอบเป็นการชัดชื่อสั้น ให้แก่ตัวเองที่เคยสงสัยมานานแล้วว่า "กระบวนการต้องไทยในประมวลกฎหมายอาญา กับในพระวินัยปูรුษ"

กระบวนการต้องไทยในพระวินัยปฏิบัติมีส่วนคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง ซึ่งทั้งหมดนี้ได้เสนอคำตอบไว้โดยละเอียด ในเนื้อหาของแต่ละบทแล้ว และในบทสุดท้ายก็ได้สรุปรวมยอดไว้อีกด้วย จึงหวังว่างานวิจัยนี้อาจจะมีประโยชน์แก่ผู้สนใจบ้าง ไม่มากก็น้อย

